

Cultura cívica, política democràtica

En l'espectacle polític i mediàtic de l'última setmana s'hi han acumulat els senyals de degradació del sistema institucional sorgit de la Transició. Des de la manifestació explícita de la truculència i l'espionatge contractat amb finalitats polítiques, fins a la roïnesa d'un il·luminat ministre espanyol procurant desacreditar una operació policial i volent vincular la presència del jihadisme a Catalunya amb l'activisme sobiranista sensible a la diversitat del país. Tot amant amb l'habitual groguisme i la compulsió falsejadora de la caverna periodística madrilenya. Tot un retrat, potser parcial i deformat, però demolidor, de la mena de política mancada d'escrúpols que s'ha empatxat de cinisme, s'ha allunyat de la gent i ha desacreditat aquesta democràcia sobreactuada, d'excessiva parafernàlia i poca substància. La campanya de desinfecció ja ha començat, però ha de ser més ferma, diligent i radical. Caldrà trobar noves traces del sentit autèntic de la democràcia i seguir-les. Caldrà una regeneració completa. Dels mecanismes d'elecció i de representació, dels procediments de fiscalització d'institucions i responsables públics, de les fórmules i els instruments socials de participació política directa.

Els sainets d'aquests dies, amb la dosi de pornografia potser necessària per saber d'on venim i on som, han causat vergonya i decepció. Però no són una estricte novetat. El desgast i el descrèdit de la política eren

ben perceptibles molts anys abans de la crisi. Però l'evidència dels casos reiterats de malversació, de corrupció i d'impunitat, en contrast amb la creixent desigualtat i la incapacitat política de fer-hi front, han actuat com a detonador. La indignació s'ha generalitzat i algunes propostes especialment innovadores i agosarades s'han obert camí i han afavorit processos multitudinaris de presa de consciència.

No és gens casual, doncs, que mentre la política oficial anava naufragant, les mobilitzacions cíviques poguessin impulsar una mena de resurrecció de la política. Però la mena de política que promouien i promouen, des de la societat i des dels límits del sistema institucional, ja és una política diferent. I només des de l'assumpció de molts dels paràmetres que aquesta nova política proposa

JOAN M. TRESSERAS

COMUNICÒLEG, UAB

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

podrem transitar des del vell al nou sistema que volem construir. Algunes formacions i algunes tradicions ja tenen força feina feta. Però altres encara s'hi ha de posar. I algunes altres, col·lapsades, simplement desapareixeran deixant poc rastre.

El caràcter propositiu, i no només reactiu, del procés sobiranista l'avalua com la plataforma principal de reivindicació i posada en pràctica de la nova política. Perquè conté un projecte complet. I perquè malgrat la seva amplíssima transversalitat social, la mobilització per fer efectiva la sobirania del poble català ha incorporat principis i valors que la connecten a la tradició dels moviments populars de més capacitat transformadora. De fet, el signe distintiu més característic de l'activitat desplegada al voltant del procés i de les seves entitats més emblemàtiques –ANC i Òmnium–,

paral·lel a la seva capacitat d'enquadrament i d'organització, ha estat la conformació d'una cultura cívica pròpia. Ha estat un fenomen espontani, que ningú ha pogut imposar ni controlar. Però ha tingut una visibilitat innegable i ha facilitat la incorporació de persones que mai abans s'havien interessat per la política.

Parlo del comportament educat, respectuós amb les persones i les coses; de l'atenció als procediments democràtics i el rebuig de qualsevol forma de violència; del compromís amb la justícia i l'activisme contra la desigualtat i la pobresa; de la facilitat de relació entre persones de perfils molt diferents; de l'assumpció de la pluralitat interna, fins i tot quan es reclama la unitat de fons del moviment; de la capacitat per assumir que no es pot separar el caràcter de les formes d'expressió i de lluita d'un moviment de la naturalesa dels objectius que es proposa.

Davant la crisi de la cultura política de les elits, s'ha estès una nova urbanitat política popular, especialment curosa en les formes i absolutament decidida en els propòsits. Capaç de combinar l'emoció de la col·laboració multitudinària, de l'exhibició de força, de l'ambició il·lusionada, amb la calculada planificació, l'aprofundiment dels arguments, la seva difusió incansable. No es tracta d'una imitació adaptada de la cultura política de les velles classes dirigents, sinó d'una cultura cívica i política pròpia, autònoma, que desborda ideologies i partits. I que el 24 de maig i, sobretot, el 27 de setembre tindrà l'oportunitat d'imposar-se democràticament.

El caràcter propositiu, i no només reactiu, del procés sobiranista l'avalua com la plataforma principal de la nova política

LAMARTARILE

Hi ha una nova urbanitat política popular, especialment curosa en les formes i absolutament decidida en els propòsits